

DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2023-58-72>

УДК 330.34

СУЧАСНІ ДОКТРИНИ СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНОГО РОЗВИТКУ ПІДПРИЄМСТВ В УМОВАХ ЕКОНОМІКИ ЗНАНЬ

MODERN DOCTRINES OF SOCIO-ECONOMIC DEVELOPMENT OF ENTERPRISES IN THE CONDITIONS OF THE KNOWLEDGE ECONOMY

Машкіна Аліна Сергіївна

асистент кафедри,

Національний аерокосмічний університет ім. М. Є. Жуковського

«Харківський авіаційний інститут»

ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-5080-1063>**Mashkina Alina**

National Aerospace University "Kharkiv Aviation Institute"

Метою статті є аналіз сучасного сприйняття знань як ключового фактору зростання та виділення сучасних доктрин соціально-економічного розвитку підприємств в умовах економіки знань. Дослідження актуальне, оскільки воно визначає суттєві зміни в економічних парадигмах та підкреслює необхідність переосмислення шляхів розвитку, покладаючись на зростання ролі знань, інновацій та інтелектуального капіталу як ключових елементів виробництва та конкурентоспроможності і вказує на важливість пристосування компаній до нових виробничих практик. Дослідження вказує на актуальність перегляду економічної стратегії та наголошує на важливості інновацій та розвитку людського капіталу як ключових чинників економічного успіху. У результаті дослідження визначено, що економічне зростання в умовах економіки знань вимагає не лише наявності знань, але і їхньої ефективної мобілізації та використання для створення додаткової вартості. Зміни в ролі людського капіталу та підвищення значення креативного класу вказують на трансформацію, яка вимагає перегляду підходів до освіти, інновацій та інфраструктури для успішного впровадження нових економічних парадигм. Виділено сучасні доктрини соціально-економічного розвитку підприємств в умовах економіки знань: інноваційна доктрина, розвиток відповідно до економіки заснованій на знаннях, соціально-екологічна доктрина, цифрова трансформація, гнучка стратегія та економіка соціальної взаємодії. Результати дослідження вказують на те, що розвиток економіки знань вимагає від підприємств розробки успішних стратегій, спрямованих на стале використання та створення знань, з особливим акцентом на інновації, освіту та гнучкість.

Ключові слова: економіка знань, соціально-економічний розвиток, економічний розвиток, знання, креативний клас.

The purpose of the article is the analysis of the modern perception of knowledge as a key factor in growth and the selection of modern doctrines of socio-economic development of enterprises in the conditions of the knowledge economy. The research is relevant because it identifies significant changes in economic paradigms and emphasizes the need to rethink the ways of development, relying on the growing role of knowledge, innovation and intellectual capital as key elements of production and competitiveness and points to the importance of adapting companies to new production practices. The study indicates the urgency of revising the economic strategy and emphasizes the importance of innovation and human capital development as key factors of economic success. As a result of the study, it was determined that economic growth in the conditions of the knowledge economy requires not only the availability of knowledge, but also its effective mobilization and use to create additional value. Changes in the role of human capital and the increasing importance of the creative class indicate a transformation that requires a review of approaches to socio-economic development. Such a transition determines the need for a strategic approach to education, innovation and infrastructure for the successful implementation of new economic paradigms. Modern doctrines of socio-economic development of enterprises in the conditions of the knowledge economy are highlighted: innovation doctrine, development in accordance with the knowledge-based economy, socio-ecological doctrine, digital transformation, flexible strategy and economy of social interaction. The results of the study indicate

that the development of the knowledge economy requires enterprises to develop successful strategies aimed at the sustainable use and creation of knowledge, with a special emphasis on innovation, education and flexibility. The practical significance of the obtained research results lies in the definition of modern doctrines of successful development of enterprises in the conditions of the knowledge economy, which can become the basis of their development strategies.

Key words: knowledge economy, socio-economic development, economic development, knowledge, creative class.

Постановка проблеми. Нові виробничі практики сьогодні формуються в усіх просунутих економіках світу. Загалом відбувається формування трансформаційних типів економіки, які характеризуються характерним підходом до роботи та накопиченням інтелектуального капіталу. Знання стають важливим чинником виробництва та забезпечення економічного зростання. Інтенсивність виробництва та ефективність управління знаннями (поширення, використання) багато в чому визначають рівень розвитку національної економіки і господарюючих суб'єктів. Наразі концепція економіки знань змінює деякі з найбільш вкорінених і поширених моделей економічного життя та радикально підвищує продуктивність і зростання. Справжній потенціал технологічних виробничих процесів передбачає, що технології, з якими насамперед асоціюється економіка знань, такі як роботи та штучний інтелект, привернули увагу всього світу. Це формує розуміння важливості перегляду напрямів для економічного та соціального розвитку суб'єктів господарювання. Саме інвестиції в інновації та людський капітал визначають конкурентні переваги як окремих підприємств, так і всієї національної економіки. І це передбачає перегляд стратегій розвитку для досягнення сталого розвитку та успішності на ринку.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Численні дослідження підтверджують важливість знань для довгострокового економічного зростання. Так, у праці 2004 року, присвяченій дослідженню впливу економіки знань на економічне зростання, Д. Чен та С. Далман під егідою Світового банку представили концепцію економіки знань, економіки, де знання є головним двигуном економічного зростання. Науковцями розкрито основи економіки знань, які передбачають, що стійкі інвестиції в освіту, інновації, інформаційні та комунікаційні технології, а також сприятливе економічне та інституційне середовище призведуть до збільшення використання та створення знань в економічному виробництві [6].

Європейський банк реконструкції та розвитку, визначає економіку знань як економіку,

яка здатна розвиватися за рахунок інновацій або, іншими словами, шляхом збільшення загальної продуктивності факторів виробництва. Економіка знань також характеризується технологічним динамізмом і охоплює такі сектори, як агробізнес або важка промисловість, не обов'язково пов'язані з передовими інноваціями. Щоб процвітати, економіка знань покладається на адекватну інституційну структуру, хорошу освіту, міцну комунікаційну інфраструктуру та сприятливе фінансове середовище [11]. Відповідно до визначення ООН економіка, заснована на знаннях – це дефіція, створена для опису тенденцій у розвинутих економіках до більшої залежності від знань, інформації та високого рівня кваліфікації, а також зростаючої потреби в легкому доступі до всього цього з боку бізнесу та державного сектору [7]. Загалом при трактування терміну «економіка знань» застосовується багато синонімів, зокрема на думку О. І. Маслак, В. К. Данилко, Н. Є. Гришко та К. О. Скрипнюк, застосовуються «нова економіка, постіндустріальна економіка, інформаційна економіка, цифрова економіка, суспільство знань, суспільство безперервного навчання, мережеве інтелектуальне суспільство» [1] тощо.

А. П. Авкопашвілі, А. А. Полухін, С. В. Шкодинський, А. Л. Полтарихін обґрунтовують еволюційну точку зору, яка трактує економіку знань як вершину еволюційного шляху сучасних економічних систем. Автори показують, що унікальність економіки знань полягає в тому, що вона ставить людський капітал у центр економічної системи, що дозволяє задовольнити суспільні матеріальні потреби та реалізувати наявний людський потенціал (трудовий, інтелектуальний та інноваційний) розвитку, тим самим задовольнивши нематеріальні потреби працівників. Це виводить економіку знань на вершину еволюційного шляху сучасних економічних систем [3].

За визначенням М. М. А. Мохамед, П. Лю, Г. Ні, у сучасній глобальній економіці, де зростає конкуренція, наука, технології, підприємництво, розвиток людських ресурсів та інноваційний потенціал більше не можна

розглядати як розкіш, придатну насамперед для заможніших та економічно динамічніших країн. Скоріше, якщо будь-яка нація сподівається процвітати та пережити виклики глобальної економіки, і якщо світові лідери очікують, що глобалізація сприятиме сталому розвитку та сталому зменшенню бідності, розбудова потенціалу економіки знань є абсолютною необхідністю [8]. Це можна підтвердити тим фактом, що різні дослідники [9; 10], вивчали зв'язок між роллю економіки знань, і економічним зростанням, і виявили, що існує значний і позитивний вплив інтелектуального капіталу на економічне зростання. З огляду на це підприємства сьогодні повинні адаптувати стратегії свого соціально-економічного зростання в умовах економіки знань.

Цілі статті. Метою статті є аналіз сучасного сприйняття знань як ключового фактору зростання та виділення сучасних доктрин соціально-економічного розвитку підприємств в умовах економіки знань.

Виклад основного матеріалу дослідження. Збільшення швидкості у створенні та розповсюдженні знань призвело до швидкого поширення сучасних та ефективних технологій виробництва. Таким чином, революція знань, разом із посиленням глобалізації, відкриває значні можливості для сприяння економічному та соціальному розвитку підприємств за умови їх адекватної адаптації до змінених умов ведення бізнесу. Однак окремі компанії також стикаються з цілком реальним ризиком відставання, якщо вони не зможуть встигати за швидкими змінами. Окрім підвищення рівня конкуренції, змінився її характер. Він еволюціонував від такого, який базувався лише на вартості, до такого, де швидкість та інновації також важливі. Товарне виробництво зазвичай розподіляється серед виробників з найнижчими витратами, але гостра конкуренція внаслідок глобалізації має тенденцію зводити прибутки від виробництва товарів майже до нуля. Таким чином, стало надзвичайно важливим отримати додаткову додану вартість від різних засобів диференціації продукту за допомогою інноваційного дизайну, ефективного маркетингу, ефективною дистрибуції, авторитетних торгових марок тощо. Таким чином, для процвітання важливо мати можливість продуктивно сприяти глобальній вартості ланцюжків і для створення власних нових ланцюжків вартості, ключовою частиною яких є не обов'язково виробництво, а інновації та послуги високої вартості. З огляду на вищезазначене, стійке економічне зрос-

тання в епоху цієї нової світової економіки залежить від розробки успішних стратегій, які передбачають стале використання та створення знань у основі процесу розвитку [6].

Основою економіки, заснованої на знаннях, є здатність людей аналізувати, збирати та генерувати знання завдяки власному інтелекту. І в цій концепції першочергового значення набуває інтелектуальна власність як чинник створення доданої вартості в економіці знань. До характерних особливостей економіки знань належать:

- знання є головним фактором розвитку;
- підвищення значення наукоємності в економічному зростанні;
- активізація впровадження інноваційних технологій, поява нових сфер діяльності та професій, пов'язаних із виробництвом та управлінням знаннями;
- розвиток системи захисту інтелектуальної власності, активізація використання новітніх інформаційних технологій, підвищення ролі інтелектуального капіталу, розвиток освітньої та наукової діяльності, створення та розвиток інфраструктури знань.

В економіці знань інтелектуальний капітал стає активом підприємства, який формує передумови до інноваційного розвитку, а також стає рушійною силою для розвитку інноваційного суспільства. Розвиток країни в умовах економіки знань передбачає наявність спеціалістів високої кваліфікації та творчої ініціативності, спроможних генерувати нові знання та успішно їх застосовувати у професійній діяльності [1].

Термін «економіка знань» може викликати в уяві образи Кремнієвої долини, високотехнологічних стартапів і «цифрових вихідців», які живуть своїм життям онлайн через загальнономіський Wi-Fi. Але це лише деякі аспекти концепції, яка включає широкий спектр заходів, які сприяють зростанню. Економіка знань покладається на інновації. Інновацію можна узагальнено описати як розробку або адаптацію нових (або значно вдосконалених) продуктів чи послуг, процесів, методів маркетингу чи організаційних структур, які є новими для фірми, ринку чи світу. Залежно від етапу розвитку, інновація може бути здебільшого результатом поглинання доступних у всьому світі технологій, процесів і продуктів (інновація шляхом імітації), або інновація у сенсі винаходу) [11].

З постійним використанням і створенням знань у центрі процесу економічного розвитку економіка по суті стає економікою знань.

Економіка знань – це економіка, яка використовує знання як ключовий двигун економічного зростання. Це економіка, де знання набуваються, створюються, поширюються та ефективно використовуються для посилення економічного розвитку. Успішний перехід до економіки знань зазвичай включає такі елементи, як довгострокові інвестиції в освіту, розвиток інноваційного потенціалу, модернізацію інформаційної інфраструктури та наявність економічного середовища, яке є сприятливим для ринкових операцій. Ці елементи були названі Світовим банком стовпами економіки знань, і разом вони складають структуру економіки знань. Більш конкретно, чотири стовпи структури економіки знань є:

– Економічні стимули та інституційний режим, який забезпечує належну економічну політику та інституції, які дозволяють ефективну мобілізацію та розподіл ресурсів і стимулюють творчість і стимули для ефективного створення, розповсюдження, і використання наявних знань.

– Освічені та кваліфіковані працівники, які можуть постійно вдосконалювати та адаптувати свої навички для ефективного створення та використання знань.

– Ефективна інноваційна система фірм, дослідницьких центрів, університетів, консультантів та інших організацій, які можуть йти в ногу з революцією знань і використовувати зростаючий запас глобальних знань і асимілювати та адаптувати їх до місцевих потреб.

– Сучасна та адекватна інформаційна інфраструктура, яка може сприяти ефективній комунікації, поширенню та обробці інформації та знань [6].

Таким чином, на корпоративному рівні структура економіки знань стверджує, що інвестиції в чотири стовпи економіки знань необхідні для сталого створення, прийняття, адаптації та використання знань у виробничому чи операційному процесі, як наслідок, призведе до продукування товарів і послуг з вищою доданою вартістю. Це підвищує ймовірність економічного успіху, а отже й економічного розвитку в нинішній висококонкурентній та глобалізованій світовій економіці.

Розвиток концепції економіки знань у багатьох випадках супроводжувався супутнім спадом традиційної промислової діяльності. Ця трансформація включає зміни в технологічних, економічних, політичних і ціннісних основах суспільства. Інтенсивне використання інформаційно-комунікаційних технологій (ІКТ) мало великий вплив на суспільство

та спосіб виробництва та соціалізації нових знань, підтримуючи зміну економічної парадигми. На основі цієї трансформації роль людського капіталу була переосмислена і тепер вважається більш важливою. Є різниця між людьми, які працюють руками, і тими, хто працює розумом. Навички та знання командної роботи стають все більш важливими для організацій. Іншим ключем до трансформації є те, що міжнародна конкурентоспроможність в умовах економіки знань базується на інноваціях. Хоча дослідження нової позиції знань (організоване генерування знань) в економічних системах є відносно недавніми, наразі формується концепція «креативного класу», відповідно до якого зароджується відповідний клас кредитної робочої сили, яка визначатиме майбутнє соціально-економічного розвитку корпорацій у глобальному вимірі [2].

Таким чином, критичне питання економічного розвитку та зростання полягає вже не в тому, чи повинні суб'єкти створювати потужності економіки знань, а в тому, який тип потужностей будувати, з чого почати та як їх будувати, враховуючи економічні обмеження та початкову точку [8]. Останніми роками економіка були в центрі ключових політичних звітів Організації економічного співробітництва та розвитку (ОЕСР) і Світового банку [14], в яких визначено, що економіка знань закладає фундамент для формування різноманітних сучасних підходів до соціально-економічного розвитку, які покладаються на оптимізацію використання знань, технологій та інновацій. Основною характерною рисою більшості стає зосередженість на освіті, інноваціях та сталому розвитку для досягнення стабільного та довгострокового економічного благополуччя. Тож виділимо основні сучасні доктрини соціально-економічного розвитку підприємств в умовах економіки знань:

1) Інноваційна доктрина. Основним спрямуванням є сприяння інноваціям, дослідженням і розробкам нових технологій для підвищення продуктивності та конкурентоспроможності підприємства. У цій концепції інновації впливають на все економічне середовище компанії. Вагомими акторами стають відділи та підрозділи, які генерують нові знання та інновації, активно вивчаються економічні і соціальні наслідки інноваційних процесів, а також визначаються основні чинники впливу на корпоративному рівні та загальний внесок наукових систем в економічний, технологічний і суспільний прогрес. Дієвими інструментами трансформації стають зміни мереж

знань і створення вартості, процеси змін на рівні компанії, а також науково-технологічні тенденції трансформаційного характеру (наприклад, розвиток індустрії 4.0, ключові технології, цифрові програми, нові бізнес-моделі або платформні економіки) [4].

2) Розвиток відповідно до економіки заснованій на знаннях (Knowledge based есопоту – КВЕ). Даний підхід фокусується на створенні, зберіганні та передачі знань, які визначаються у якості критичного ресурсу. КВЕ або економіка знань – це термін, який описує тенденції до більшої залежності від знань, інформації та висококваліфікованої робочої сили [2]. Ці чинники стають детермінантами соціально-економічного розвитку підприємства.

3) Соціально-екологічна доктрина (green есопоту), яка передбачає забезпечення економічного зростання із врахуванням соціальних та екологічних викликів, та сприяє сталому розвитку та збереженню ресурсів. Економіка знань корисна для сталого розвитку, а технологічні інновації сприяють екологічному зростанню. Доступні ресурси застосовуються для стимулювання процесів трансформації в цифрове управління та розумні операції. Це стало основою економічного розвитку, і очікується, що такий підхід забезпечить суттєву підтримку для постійного та сталого розвитку розумного середовища. У зв'язку зі збільшенням загального тиску та нестабільністю міжнародної ситуації технологічні інновації та економіка знань пропонують ефективні способи пошуку високоякісних рішень для обслуговування та підтримки довгострокових переваг у відповідності зі стратегіями організації та необхідною глобальною економічною структурою зростання. Водночас вони гарантують, що економічне зростання досягається за допомогою стратегій, орієнтованих на сталий розвиток, здатних пом'якшити деградацію навколишнього середовища і негативні наслідки великих подій, таких як глобальні спалахи або локальні епідемії. Крім того впровадження інновацій та економіка знань є невід'ємною частиною проектування та створення комп'ютерних рішень для сприяння економічному зростанню в таких дилемах, як перехід від невідновлюваних до відновлюваних джерел енергії, мережі обслуговування для сталого бізнесу і продуктивність фірми [13].

4) Цифрова трансформація. Даний підхід покладається на використання цифрових технологій для оптимізації процесів, підвищення ефективності та створення нових можливос-

тей для бізнесу. Цифрова трансформація – це інтеграція цифрових технологій у всі сфери бізнесу, зміна способів ведення економічної та соціальної діяльності. Важливо визнати, що цифрові технології можуть принести величезні можливості, наприклад, прискорити прогрес у досягненні Цілей сталого розвитку (ЦСР) [15].

5) Гнучка стратегія. У даному підході наголошується на адаптації до змін у швидкозмінному середовищі та гнучкості організацій, ринків праці та економічних систем. Цей підхід вказує на відсутність зацикленої фіксації у будь-якому конкретному стані – зростання, циклічність, стабільний стан, а визначає адаптацію ключем до виживання та прогресу. Гнучка економіка повертає спеціалістів із ресурсів, соціальних радників та екологів у сферу економічного планування [12].

6) Економіка соціальної взаємодії (шерингу). Такий підхід передбачає розвиток спільнот і спільних ресурсів, заохочення взаємодії та обміну знаннями та ресурсами між учасниками. Ідея розвитку за допомогою спільного підходу стає значною частиною загальної світової економіки. В основі покладено фактори соціалізації та цінності економіки спільного використання як рушійну силу швидкого зростання бізнесу [5].

Висновки. У результаті проведеного дослідження визначено, що економіка знань та революція в області інформації призвели до швидкого поширення ефективних технологій виробництва, що зробило світову економіку більш конкурентоспроможною, а це вимагає від підприємств не простого підвищення продуктивності, а акцентування на швидкості, адаптивності та інноваційності. Для економічного розвитку головним чинником вважається додана вартість, яка стає ключовим елементом для процвітання. І в контексті економіки знань, інтелектуальна власність, у свою чергу, визнається як ключовий фактор для створення додаткової вартості. Тому знання посилюють роль наукоємних галузей та інноваційних технологій, стаючи основою для формування інтелектуального капіталу як активу, що визначає інноваційний розвиток підприємств.

Отже, стале економічне зростання в умовах економіки знань вимагає розробки успішних стратегій, зосереджених на сталому використанні та створенні знань. Підтримка високої кваліфікації спеціалістів, інновацій та розвитку інтелектуальної власності визнаються як ключові елементи для досягнення успіху в

цьому новому економічному контексті. Структура економіки знань визначає чотири основні стовпи, включаючи економічні стимули та інституційний режим, освічених та кваліфікованих працівників, інноваційну систему фірм та ефективну інформаційну інфраструктуру. При цьому необхідно відзначити, що важливою є не лише сама наявність знань, але і їхня ефективна мобілізація та використання для створення додаткової вартості. Інвестиції в освіту, інновації та інфраструктуру визначають успішний перехід до економіки знань. Враховуючи це, серед сучасних доктрин соціально-економічного розвитку підприєм-

ства виділяються інноваційна доктрина, розвиток відповідно до економіки заснованій на знаннях, соціально-екологічна доктрина, цифрова трансформація, гнучка стратегія та економіка соціальної взаємодії. Ці підходи визначають пріоритети в розвитку, покладаючись на інновації та ефективне використання знань.

Перспективна подальших досліджень полягає у необхідності аналізу умов імплементації сучасних доктрин соціально-економічного розвитку підприємства в умовах економіки знань в стратегії розвитку підприємства, їх бачення та визначені цілі.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Маслак О. І., Данилко В. К., Гришко Н. Є., Скрипнюк К. О., Економіка знань: еволюція наукових уявлень, складові та чинники формування в новітніх умовах. *Ефективна економіка*. 2020. № 12. URL: http://www.economy.nayka.com.ua/pdf/12_2020/19.pdf (дата звернення: 2.01.2024).
2. Aparicio, G., Iturralde, T. & Rodríguez, A.V. Developments in the knowledge-based economy research field: a bibliometric literature review. *Manag Rev*. 2023. Q 73. P. 317–352. URL: <https://link.springer.com/article/10.1007/s11301-021-00241-w> (дата звернення: 2.01.2024).
3. Avkopashvili, P.T., Polukhin, A.A., Shkodinsky, S.V., Poltarykhin, A.L. The Fundamental Provisions of the Concept of Knowledge Economy. In: Popkova, E., Ragulina, Y., Bogoviz, A. (eds) *Industry 4.0: Industrial Revolution of the 21st Century. Studies in Systems, Decision and Control*. 2019. vol 169. Springer, Cham. URL: https://link.springer.com/chapter/10.1007/978-3-319-94310-7_5#citeas (дата звернення: 2.01.2024).
4. CC Innovation and Knowledge Economy. URL: <https://www.isi.fraunhofer.de/en/competence-center/innovations-wissensoekonomie.html> (дата звернення: 2.01.2024).
5. Chater N, Zeitoun H, Melkonyan T. The paradox of social interaction: Shared intentionality, we-reasoning, and virtual bargaining. *Psychol Rev*. 2022 . Apr. 129(3). p. 415-437. URL: <https://www.ncbi.nlm.nih.gov/pmc/articles/PMC9208663/> (дата звернення: 2.01.2024).
6. Chen D. H. C., Dahlman C. J. The Knowledge Economy, The KAM Methodology And World Bank Operations. 2006. 42 pages. Stock No. 37256. URL: <https://documents1.worldbank.org/curated/en/695211468153873436/pdf/358670WBIOThe11dge1Economy01PUBLIC1.pdf> (дата звернення: 2.01.2024).
7. Knowledge-based economy. URL: <https://archive.unescwa.org/knowledge-based-economy> (дата звернення: 2.01.2024).
8. Mohamed M.M.A., Liu, P.; Nie, G. Do Knowledge Economy Indicators Affect Economic Growth? Evidence from Developing Countries. *Sustainability*. 2022, 14, 4774. DOI: <https://doi.org/10.3390/su14084774> (дата звернення: 2.01.2024).
9. Paličková, I. Influence of the knowledge economy on the economic growth and economic level of the countries. *World* 2014, 2, 26. URL: https://www.researchgate.net/publication/330695344_INFLUENCE_OF_THE_KNOWLEDGE_ECONOMY_ON_THE_ECONOMIC_GROWTH_AND_ECONOMIC_LEVEL_OF_THE_COUNTRIES (дата звернення: 2.01.2024).
10. Tchamyou, V.S. The role of knowledge economy in African business. *J. Knowl. Econ*. 2017. 8. P. 1189–1228. URL: <https://link.springer.com/article/10.1007/s13132-016-0417-1> (дата звернення: 2.01.2024).
11. The knowledge economy and innovation. EBRD. URL: <https://www.ebrd.com/what-we-do/sectors-and-topics/ebrd-knowledge-economy-innovation.html> (дата звернення: 2.01.2024).
12. Tye M. The Flexible Economy. Medium. 2023. URL: <https://medium.com/@martinrev21/the-flexible-economy-1ae4b6f08a07> (дата звернення: 2.01.2024).
13. Wang X., Xu Z., Qin Y., Skare M. Innovation, the knowledge economy, and green growth: Is knowledge-intensive growth really environmentally friendly?, *Energy Economics*. 2022. Volume 115. URL: <https://www.sciencedirect.com/science/article/abs/pii/S0140988322004601> (дата звернення: 2.01.2024)
14. World Bank. Building Knowledge Economies. Advanced Strategies for Development; World Bank Institute Development Studies: Washington, DC, USA, 2007. URL: <https://documents.worldbank.org/pt/publication/>

documents-reports/documentdetail/918571468183891451/building-knowledge-economies-advanced-strategies-for-development (дата звернення: 2.01.2024)/

15. Zakhoshyi V. Digital Analyst, Ma Y. J. Three ways digital transformation accelerates sustainable and inclusive development. UNDP. 2023. URL: <https://www.undp.org/blog/three-ways-digital-transformation-accelerates-sustainable-and-inclusive-development> (дата звернення: 2.01.2024)/

REFERENCES:

1. Maslak O. I., Danylko V. K., Hryshko N. Ye., Skrypniuk K. O. (2020) *Ekonomika znan: evoliutsiia naukovykh uavlenn, skladovi ta chynnyky formuvannia v novitnikh umovakh*. [Economy of knowledge: evolution of scientific ideas, components and factors of formation in modern conditions]. *Efektivna ekonomika*. № 12. URL: http://www.economy.nayka.com.ua/pdf/12_2020/19.pdf (Available at: 2.01.2024).

2. Aparicio, G., Iturralde, T. & Rodríguez, A. V. (2023) Developments in the knowledge-based economy research field: a bibliometric literature review. *Manag Rev. Q* 73. P. 317–352. URL: <https://link.springer.com/article/10.1007/s11301-021-00241-w> (Available at: 2.01.2024).

3. Avkopashvili, P. T., Polukhin, A. A., Shkodinsky, S. V., Poltarykhin, A. L. (2019) The Fundamental Provisions of the Concept of Knowledge Economy. In: Popkova, E., Ragulina, Y., Bogoviz, A. (eds) *Industry 4.0: Industrial Revolution of the 21st Century. Studies in Systems, Decision and Control*. Vol. 169. Springer, Cham. URL: https://link.springer.com/chapter/10.1007/978-3-319-94310-7_5#citeas (Available at: 2.01.2024).

4. CC Innovation and Knowledge Economy. URL: <https://www.isi.fraunhofer.de/en/competence-center/innovations-wissensoekonomie.html> (Available at: 2.01.2024).

5. Chater N., Zeitoun H., Melkonyan T. (2022) The paradox of social interaction: Shared intentionality, we-reasoning, and virtual bargaining. *Psychol Rev. Apr.* 129(3). P. 415–437. URL: <https://www.ncbi.nlm.nih.gov/pmc/articles/PMC9208663/> (Available at: 2.01.2024).

6. Chen D. H. C., Dahlman C. J. (2006) *The Knowledge Economy, The KAM Methodology And World Bank Operations*. 42 pages. Stock No. 37256. URL: <https://documents1.worldbank.org/curated/en/695211468153873436/pdf/358670WBI0The11dge1Economy01PUBLIC1.pdf> (Available at: 2.01.2024).

7. Knowledge-based economy. URL: <https://archive.unescwa.org/knowledge-based-economy> (Available at: 2.01.2024).

8. Mohamed M. M. A., Liu, P.; Nie, G. (2022) Do Knowledge Economy Indicators Affect Economic Growth? Evidence from Developing Countries. *Sustainability*. 14, 4774. DOI: <https://doi.org/10.3390/su14084774> (Available at: 2.01.2024).

9. Paličková, I. (2014) Influence of the knowledge economy on the economic growth and economic level of the countries. *World*, 2, 26. URL: https://www.researchgate.net/publication/330695344_INFLUENCE_OF_THE_KNOWLEDGE_ECONOMY_ON_THE_ECONOMIC_GROWTH_AND_ECONOMIC_LEVEL_OF_THE_COUNTRIES (Available at: 2.01.2024).

10. Tchamyou, V. S. (2017) The role of knowledge economy in African business. *J. Knowl. Econ.* 8. P. 1189–1228. URL: <https://link.springer.com/article/10.1007/s13132-016-0417-1> (Available at: 2.01.2024).

11. The knowledge economy and innovation. EBRD. URL: <https://www.ebrd.com/what-we-do/sectors-and-topics/ebrd-knowledge-economy-innovation.html> (Available at: 2.01.2024).

12. Tye M. The Flexible Economy. Medium. 2023. URL: <https://medium.com/@martinrev21/the-flexible-economy-1ae4b6f08a07> (Available at: 2.01.2024).

13. Wang X., Xu Z., Qin Y., Skare M. (2022) Innovation, the knowledge economy, and green growth: Is knowledge-intensive growth really environmentally friendly? *Energy Economics*. Volume 115. URL: <https://www.sciencedirect.com/science/article/abs/pii/S0140988322004601> (Available at: 2.01.2024).

14. World Bank. *Building Knowledge Economies. Advanced Strategies for Development*; World Bank Institute Development Studies: Washington, DC, USA, 2007. URL: <https://documents.worldbank.org/pt/publication/documents-reports/documentdetail/918571468183891451/building-knowledge-economies-advanced-strategies-for-development> (Available at: 2.01.2024).

15. Zakhoshyi V. Digital Analyst, Ma Y. J. (2023) Three ways digital transformation accelerates sustainable and inclusive development. UNDP. URL: <https://www.undp.org/blog/three-ways-digital-transformation-accelerates-sustainable-and-inclusive-development> (Available at: 2.01.2024).